

The patient with bladder cancer. From symptom , through treatment, with special reference to psychosocial consequences of radical cystectomy.

av Åsa Månsson, RNT,Phd, Institutionen för omvårdnad Lunds universitet

Den rekommenderade behandlingen vid muskelinvasiv blåscancer är cystektomi. I samband med detta ingrepp måste rekonstruktion av urinvägarna utföras.

Syftet med avhandlingen var att undersöka:

- olika faktorer, som har betydelse för "patient´s " och "doctor´s delay" vid diagnostik av blåscancer (delarbete 1); journalgenomgång av samtliga (343) patienter i Södra sjukvårds-regionen, som år 1988 erhöll diagnosen blåscancer. Ett frågeformulär skickades till de 229 patienter, som var i livet den 1 januari 1991.
- livskvalitet efter cystektomi jämförande kontinent och ej kontinent kutan urinavledning (delarbete 2); frågeformulär tillsändes 20 patienter med kontinent reservoar och 40 patienter med kutan urinavledning.
- psykosocial rehabilitering vid dessa två urinvägsrekonstruktioner (delarbete 3); 34 patienter intervjuades med hjälp av ett semistrukturerat frågeformulär.
- eventuell korrelation mellan preoperativa psykologiska försvarsmekanismer, sinnesstämning och tre former av nedre urinvägsrekonstruktion (kontinent och ej kontinent kutan urinavledning samt blåssubstitut) (delarbete 4); 57 patienter genomgick pre- operativt ett projektivt test (MCT-test), avspeglade individuella försvarsstrategier samt pre- och postoperativa intervjuer (efter 3 och 12 månader).
- effekten av tidigt stöd efter psykosocial rehabilitering samt om dessa åtgärder korrelerar till psykologiska försvarsmekanismer, livsåskådning eller olika former av urinavledning (kontinent och ej kontinent kutan urinavledning samt blåssubstitut) (delarbete 5). 64 patienter randomiserades till att erhålla respektive icke erhålla psykosocial intervention, omfattande samtal i hemmet en gång per vecka i fyra veckor och telefonkontakt en gång per vecka i två veckor. Preoperativt MCT-test utfördes. Evaluering av interventionen skedde med hjälp av instrumentet, Sickness Impact Profil (SIP).

Undersökningarna visade att betydande sexuella, emotionella och mentala problem förelåg efter detta ingrepp oberoende av typ av urinavledning. Dock upplevde patienter med reservoar färre problem med stomirelaterade komplikationer och möjligheter till sociala aktiviteter var också större. Patienter, som hade randomiserats till att erhålla stöd i form av samtal skiljde sig inte nämnvärt från dem som ej erhållit detta stöd beträffande psykosocial anpassning. Positiv effekt av intervention sågs emellertid hos patienter med kontinent reservoar. Resultatet talade också för att stödprogrammet skulle kunna vara av värde för vissa patienter, nämligen de med en mera pessimistisk inställning till livet, i kombination med ett allmänt intresse för livsåskådningsfrågor och ofta med försvarsstrategierna stereotypi (depressiv komponent) och repression i MCT-testet.